

Η Άλωση της Τριπολιτσάς

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

Από τις κορυφαίες στιγμές της Επανάστασης του '21, κατά την οποία αναδείχθηκε ο στρατηγικός νους του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη.

Από τις πρώτες μέρες του εθνικού ξεσηκωμού, ο Κολοκοτρώνης είχε συλλάβει την ιδέα της πολιορκίας και της άλωσης της Τριπολιτσάς (σημερινής Τρίπολης), επειδή κατείχε στρατηγική θέση και ήταν το διοικητικό κέντρο της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας στον Μοριά. Στην Τριπολιτσά είχε την έδρα του ο Μόρα-Βαλεσί, ο στρατιωτικός διοικητής της Πελοποννήσου, με όλο το χαρέμι και τα πλούτη του, εκεί ζούσε ο μισός τουρκικός πληθυσμός της Πελοποννήσου και την υπερασπιζόταν σημαντικός αριθμός ενόπλων σωμάτων. Με λίγα λόγια ήταν μια επικίνδυνη εχθρική εστία, η οποία εάν δεν εξουδετερωνόταν θα ήταν μια διαρκής απειλή για τις επαναστατημένες επαρχίες της Πελοποννήσου.

Η στρατηγική σύλληψη του Κολοκοτρώνη δεν έγινε αμέσως αποδεκτή, επειδή προϋπέθετε οργανωμένο στρατό, που δεν υπήρχε. Ο Κολοκοτρώνης με επιμονή και

πειστικότητα αντέστρεψε το αρνητικό για την άποψη του κλίμα μεταξύ των οπλαρχηγών κι έτσι στα μέσα Απριλίου αποφασίστηκε ο αποκλεισμός της Τριπολιτσάς σε πρώτη φάση, ώστε να διακοπεί κάθε δυνατότητα επικοινωνίας και εφοδιασμού της πόλης. Αρχιστράτηγος της επιχείρησης ορίσθηκε ο Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης, αλλά ιθύνων νους της ήταν ο Κολοκοτρώνης, το σχέδιο του οποίου τηρήθηκε κατά γράμμα.

Μέχρι τις αρχές Μαΐου του 1821 οι επαναστάτες είχαν περισώζει την Τριπολιτσά σ' ένα κύκλο που περιλάμβανε τις περιοχές Πάπαρι, Βλαχοκερασιά, Διάσελο, Αλωνίσταινα και Βέρβена. Τότε έφθασε η πληροφορία ότι ο Μουσταφάμπεης με 3.500 άνδρες προερχόμενος από τα Γιάννινα είχε διασπάσει την πολιορκία από τα ανατολικά και είχε εισέλθει στην πόλη. Η επιχείρηση κινδύνευε, καθώς τις επόμενες μέρες τέθηκε σε καταδίωξη του Κολοκοτρώνη και των άλλων οπλαρχηγών που πολιορκούσαν την Τριπολιτσά. Οι δύο σημαντικές ήττες που υπέστη στο Βαλτέτσι (12 Μαΐου) και στα Δολιανά (18 Μαΐου), όχι μόνο αναπτέρωσαν το ηθικό στο ελληνικό στρατόπεδο, αλλά συνέβαλαν καταλυτικά στην Άλωση της Τριπολιτσάς.

Η δύναμη των πολιορκητών συνεχώς ενισχυόταν και τις παραμονές της Άλωσης είχε φθάσει τους 10.000 άνδρες. Ο κλοιός γύρω από την Τριπολιτσά έσφιγγε διαρκώς και η πόλη υπέφερε. Οι αποθήκες των τροφίμων είχαν σχεδόν αδειάσει, τα χρήματα είχαν εξαντληθεί και οι αρρώστιες θέριζαν. Στην πόλη υπήρχαν 35.000 ψυχές, Τούρκοι, Χριστιανοί, Αλβανοί και Εβραίοι.

Τότε ο Κολοκοτρώνης συνέλαβε την ιδέα να κατασκευαστεί περιφερειακή τάφρος γύρω από την πόλη για να δυσκολέψει περισσότερο τη ζωή των πολιορκημένων. Η τάφρος κατασκευάστηκε ταχύτατα από τους χωρικούς και η όλη τοποθεσία ονομάστηκε Γράνα. Γύρω και πίσω από αυτή τοποθετήθηκαν τα τέσσερα ελληνικά σώματα, με επικεφαλής τους Κολοκοτρώνη, Μαυρομιχάλη, Γιατράκο και Αναγνωσταρά. Οι επαναστάτες είχαν στη διάθεσή τους ένα παμπάλαιο κανόνι και οι πολιορκούμενοι 30.

Απόντος του Μόρα-Βαλεσί, Χουρσίτ Πασά, ο Μουσταφάμπεης, που είχε το γενικό πρόσταγμα στην πόλη, αντιλήφθηκε γρήγορα την κίνηση του Κολοκοτρώνη και στις 18 Αυγούστου ενήργησε επίθεση με ιππικό για να διασπάσει τον κλοιό των Ελλήνων. Απέτυχε και οι δυνάμεις του επέστρεψαν στην πόλη έχοντας υποστεί μεγάλες απώλειες. Μπέηδες και αγάδες άρχισαν τότε να συσκέπτονται για τους όρους της παράδοσης, καθώς δεν υπήρχε ελπίδα σωτηρίας.

Όμως τους πρόλαβε ένας απλός στρατιώτης, ο Μανώλης Δούνιας από τον Πραστό Κυνουριάς. Στις 23 Σεπτεμβρίου 1821, ημέρα Παρασκευή, μαζί με δύο συντρόφους

του αναρριχήθηκε στα τείχη της πόλης που έφθαναν τα πεντέμισι μέτρα ύψος και εισήλθε στην Τριπολιτσά, εκμεταλλευόμενος τη γνωριμία του με τον φύλακα του προμαχώνα. Αφού τον εξουδετέρωσε, άνοιξε την Πύλη του Μυστρά και οι έλληνες επαναστάτες εισόρμησαν στην πόλη. Οι κάτοικοί της αντιστάθηκαν, χωρίς επιτυχία, επί δίωρο.

Επακολούθησε άγρια σφαγή του πληθυσμού και πρωτοφανές πλιάτσικο. Μάταια οι οπλαρχηγοί προσπαθούσαν να συγκρατήσουν τους μαινόμενους επαναστάτες. «Το ασκέρι, όπου ήτον μέσα, το Ελληνικόν, έκοβε και εσκοτώνε, από Παρασκευή έως Κυριακή, γυναίκες, παιδιά και άνδρες, τριάντα δύο χιλιάδες, μία ώρα ολόγυρα της Τριπολιτσάς. Ένας υδραίος έσφαξε ενενήντα. Έλληνες εσκοτώθηκαν εκατόν» γράφει στα Απομνημονεύματά του ο Κολοκοτρώνης.

Η εκδικητική μανία των επαναστατών εκδηλώθηκε όχι μόνο σε βάρος των Τούρκων, αλλά και των Εβραίων που είχαν δείξει εχθρική στάση απέναντι στην Επανάσταση, και των Ελλήνων που είχαν χαρακτηριστεί τουρκολάτρες, όπως ο πρόκριτος Σωτήρης Κουγιάς. Αντίθετα, οι Αλβανοί της Τριπολιτσάς αποχώρησαν συντεταγμένα με τη συνοδεία ελλήνων μαχητών, καθώς είχαν έλθει σε συμφωνία με τον ίδιο τον Κολοκοτρώνη.

Η Άλωση της Τριπολιτσάς αποτέλεσε σταθμό για την εδραίωση και την εξέλιξη της Επανάστασης. Ολόκληρη η Πελοπόννησος βρισκόταν στα χέρια των Ελλήνων, εκτός των φρουρίων, Πατρών, Μεθώνης, Κορώνης και Ναυπλίου, τα οποία πολιορκούνταν στενά.